

‘Ruimte voor Gent’

ook onder het maaiveld

Wat zich onder het maaiveld afspeelt, bepaalt in belangrijke mate wat bovengronds mogelijk of wenselijk is.

In Gent doet de nood aan een geïntegreerde ruimtelijke langetermijnvisie op de ondergrond zich dan ook hoe langer hoe meer voelen. Het stadsbestuur engageert zich daarom tot het opmaken van een ruimtelijke structuurvisie terzake.

Naar een geïntegreerde ruimtelijke visie voor de ondergrond

SIMON VERLEDENS [DIENST STEDENBOUW EN RUIMTELIJKE PLANNING, STAD GENT]

Ruimte is schaars. In *Ruimte voor Gent*, de nieuwe ruimtelijke structuurvisie voor de stad, zoeken we naar oplossingen om op een creatieve en duurzame manier met de beschikbare ruimte om te gaan. *Ruimte voor Gent* bepaalt de ruimtelijke krachtlijnen van onze stad voor de toekomst.

Verstandig groeien is het sleutelbegrip. Verstandig groeien door het stedelijk weefsel te vernieuwen en de bevolkingstoename op te vangen binnen de bestaande harde bestemmingen. We kiezen voor inventieve oplossingen waarbij de beschikbare ruimte en het bestaande patrimonium op een efficiënte(re) manier worden ingevuld, rekening houdend met de ruimtelijke draagkracht en kwaliteit.

De stad Gent probeert dit proces mee te sturen en te ondersteunen. *Ruimte voor Gent* reikt onder meer een (vernieuwde) visie aan op hoger bouwen, verdichten in de 20ste-eeuwse wijken, verweven van economische functies binnen het woonweefsel en energiebewust plannen en ontwerpen.

Dit alles vraagt een gebiedsspecifieke aanpak. We kunnen niet overal hoger bouwen of verder verdichten, en niet elke plek heeft evenveel potenties om duurzame (collectieve) energiesystemen uit te bouwen. We kiezen er daarom voor om bij ruimtelijke ontwikkelingen steeds te vertrekken van de structurerende kracht van ruimtelijke netwerken en van de knooppunten waar deze netwerken samenvallen.

De structurerende kracht van de ondergrond

Naast de meer voor de hand liggende ruimtelijke netwerken (mobiliteit en distributie, water, groen en publieke ruimte), besteden we in *Ruimte voor Gent* ook ruimschoots aandacht aan een vijfde – vaak miskend – structurerend ruimtelijk netwerk: de ondergrond. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn we vooral bezig met de zichtbare (netwerk)structuur. Maar ook de ondergrond moet een criterium zijn bij de afweging van ruimtelijke keuzes, hij moet mee de structuur van de bovengrondse ruimtelijke ontwikkelingen bepalen.

Voorlopig is de ondergrond vaak nog onontgonnen en vooral weinig gereguleerd terrein, zeker vanuit ruimtelijk opzicht. Het gebruik van de kwetsbare ondergrond moet daarom ingebed worden in het ruimtelijk beleid. Het is daarbij belangrijk te beseffen dat de ondergrondse ruimte net als de bovengrondse eindig is. Om tot een duurzame, klimaatrobuuste stad te komen, zullen

we zowel onder- als bovengrond efficiënt moeten benutten.

Tijdens het proces *Ruimte voor Gent* werd de nood aan een geïntegreerde langetermijnvisie op die ondergrondse ruimte duidelijk. Het is immers een complexe materie, die niet alleen een ruimtelijke impact heeft, maar ook interfereert met onder meer geologische, hydrologische, technische, economische, archeologische, juridische en milieugerelateerde aspecten.

Om te vermijden dat we door een te enge benadering mogelijkheden op langere termijn hypothekeren formuleert *Ruimte voor Gent* een aantal krachtlijnen en schetst het een plan van aanpak. De belangrijkste uitgangspunten van een geïntegreerde langetermijnvisie zijn de volgende:

- Nood aan gericht onderzoek en het bundelen van kennis om de ondergrond en zijn potenties beter in beeld te brengen.
- Zorg dragen: bescherming van de kwetsbare ondergrond en het grondwatersysteem.
- Het stimuleren van multifunctioneel gebruik van de ondergrond, zonder onontgonnen potenties daarbij in gevaar te brengen.
- De ondergrond is een cruciale schakel om energiebewust te plannen en ontwerpen.

Gericht onderzoek en kennisbundeling

Bij veel bovengrondse ingrepen moeten we rekening houden met de ondergrond. Die heeft onder andere een belangrijke geologische en archeologische waarde, hij leert ons iets over het verleden van de stad en haar inwoners. Ook recentere ingrepen in de ondergrond (zoals het netwerk van leidingen en kabels) beïnvloeden ruimtelijke projecten.

Er is echter niet altijd voldoende kennis aanwezig over het huidige ondergronds ruimtebeslag, de aan de ondergrond gerelateerde milieuaspecten en de impact op bovengrondse ontwikkelingen (stabiliteit, bomen,...). En als de kennis er al is, zit ze vaak verspreid bij verschillende diensten en instanties.

Willen we de ondergrondse ruimte op een juiste manier gebruiken, dan moeten we om te beginnen de bestaande kennis zoveel mogelijk bundelen. We brengen de ondergrondse potenties in beeld op basis van kaartmateriaal en andere bronnen. We bundelen onder meer volgende info en ontsluiten die op een breed toegankelijke manier (bijvoorbeeld via een verder uitgebouwd Geoloket Ondergrond voor Gent):

